

EU:s största betodling – en positiv upplevelse

TEXT OCH FOTO: Robert Olsson, NBR Nordic Beet Research

EU:s största betodling på 1400 ha ligger i Polen intill den tjeckiska gränsen

EU:s största betodling ligger på Kombinat Roiny Kiertz, en lantbruksjätte med runt 9 000 ha odlat. På 1400 ha odlas sockerbetor. Därtill har gården en nötbesättning på 7 500 djur.

Undertecknad besökte gården sista dagen i september tillsammans med våra svenska 5T-odlare och två tunga namn från Nordic Sugar i Örtofta, Ola Christiansson och Anders Rydén.

Gården ligger i ett lite böljande landskap intill tjeckiska gränsen i sydvästra Polen.

”Kan här finnas något för oss att lära?”, tänkte vi nog lite till mans innan vi träffat gårdens produktionschef, Vladislav Podlovski. Efter besöket visste vi bättre.

Grödor och skördar

Man odlar mest vete, 3 500 ha, med majs som gröda nummer två, både till hackat foder och till mogen skörd. Därtill 1 500 ha korn och runt 800 ha raps, normalt på andra fält än dem som sås med betor. Till detta kom 500 ha lusernvall och 200 ha gräs.

Medelskörden låg på 9,3 ton spannmål, 4,5 ton raps och 75 ton sockerbetor. 2014 var man nöjd med: Spannmålen gav 10,6 ton/ha och rapsen 5,1 ton/ha.

Betorna då

Betskörden på 1400 hektarsodlingen var klart i full gång. På de 200 ha som man redan tagit upp och levererat låg skörden på hyfsade 85 ton/ha. Man förväntade en medelskörd på 95 ton/ha med runt 16 % socker. Att döma av de betor som låg vid fältkanten verkade den bedömningen högst trovärdig.

En runda på ägor

Vi åkte en rejäl runda på ägor. Det hade regnat lite för mycket sista tiden och både vetesådd och lusernskörd låg efter tidsschemat. Men dagen för besöket – efter klockan sex på kvällen – rullade vetesådden med maskiner från Amazone och Väderstad. Före dem harvar från Lemken.

Lusernen skördades med niometers slätterkrossar. Två självgående Claas fälthackar lastade de fem avlastarvagnarna som gick i skytteltrafik till ett batteri av plansilos belägna utanför tre stallar med vardera 1 100 kor.

Vi passerade flera stora betfält. Gårdens minsta fält var på 80 ha. Medelfältet mätte 103 ha, medan det största var på 276 ha. Betfälten hade några saker gemensamt:

1. Fullgott plantbestånd
2. Gröna och fina, fria från Cercospora
3. Inte en stocklöpare eller vildbeta i sikte
4. Inga ogräs ovan blasten.

Det fanns med andra ord rätt lite att klaga på men desto mer att imponeras av.

Vi ställde frågan: Vad är svårast i betodlingen? Svaret ser du i nästa rubrik.

Allt är lätt

Ja, svaret blev först: "Allt är lätt" men följdes av tillägget "men man måste ha vilja och vara intresserad". Han berättar att varje fält på gården inspekteras en gång i veckan. Han har fyra personer till hjälp i administrationen som han menade var så slimmad den kunde. Två

Vladislav Podlovski, till höger, arbetade på gården redan 1993, då det kommunistiska systemet bröt samman. "Vi hade då 8 500 ha. Därtill 224 traktorer, 46 tröskor och 8 betupptagare", berättar han. Sedan dess har mycket hänt: Vi har nu 155 traktorer, 8 tröskor och en (!) betupptagare. Syngentas man i Polen, Henryk Stasiak, och 5T-odlaren Magnus Rafsten, Tofta, lyssnar uppmärksamt. Göran Olsson, Lovisero i S. Åby, i bakgrunden.

var specialister på betor och raps, de andra två på majs och spannmål. Efter en stund återkom han till frågan om vad som var svårt. Svårast och största hotet är vildbetor. Vladislav Podlovski berättade att han både skrivit en bok och gjort en film i ämnet. Och på gården krävde vildbetor och stocklöpare fortsatt handfasta insatser. Man gick över hela betarealen två gånger. Vem då? Alla anställda på gården inklusive han själv och VD! Han kunde också konstatera att betor på senare år varit den mest lönsamma grödan.

Jag sa på årets sommar-

möte på Hviderup att framtiden ligger i att kunna kombinera kapacitet och precision till perfektion. Det kändes som Kombinat Roiny Kiertz delade den uppfattningen. Och också systematiskt satsade på att genomföra det i praktiken. Några fakta som talade för det:

- Egen GPS-station skapade grunden för geografisk precision.
- God såkapacitet, två 18-radiga maskiner kunde så hela arealen på sju dygn. 2014 års sådd startade den 28 mars.
- Fasta körspår för sprutan på 36 m över alla grödor med all sådd på 9 m bredd.

- All betjord plöjdes för att säkra god etablering. Utan plöjning åt mössen upp för många frön, fick vi veta.
- Sprutning med senaste teknik för att säkra god effekt mot både ogräs och bladsvampar (främst Cercospora)
 - Sex stycken nyinköpta självgående sprutor av märke Horsch med 36 m ramp
 - Två jättetankar med tempererat vatten med pH-regulator tillsatt
 - Två till tre sprutningar mot bladsvampar.

Kampanjen 2013 började man ta upp betor den 6 september och höll på till den 22 december. Maskinen rullar 24 timmar per dygn i två tolvtimmarsskift. Normalt håller man still på helgerna. Runt 25 ha per dygn tas upp. Allt läggs på vändteg för lastning med renslastare. Till sin hjälp har maskinen bakom en äldre Ropa-maskin ombyggd till följevagn. Det kan behövas. Det största betfältet för året på 240 ha har en radlängd på 1800 m. Det tar en halvtimme från ände till ände, får vi veta.

Sammanfattning

Få, om ens någon, odlar eler kommer att odla 1000 ha betor i Danmark eller Sverige. Men alla betodlare här hemma kan låta sig inspireras och ta lärdom av Vladislav Podlovskis inställning: "Allt är lätt men man måste ha vilja och vara intresserad". Det här var inte gården där det blir vad det blir, utan gården där man ser till att det blir det man vill det ska bli, nämligen perfekt med kapacitet och precision.

Kombinat Roiny Kiertz är väl värt ett besök. Den ligger en liten dagsresa söder om Ystad men har å andra sidan ett eget hotell. Eventuella övernattningsproblem borde därför kunna lösas.

Betkvot köpes inför 2016

Boserups Gods AB

är intresserat av att köpa
Din betkvot inför nästa odlingssäsong.

Välkommen att ringa Kent Thelin på 0706-77 98 13

